

לרשות הפקיד

מאת: רו"ח אמיר גבאי | רשות המיסים טרם עדכנה את מערכת המחשב שלה בהתאם לחוזרים האחרונים שהוציאה | האם ניתן לבצע פריסה קדימה (לשנים הבאות) של מענק מוות ו/או כספי פיצויי פיטורים חייבים במס, במקרה פטירה של עובד? תלוי איזה פקיד שומה שואלים



השבוע, הופתעתי לקבל פניה טלפונית של פקיד שומה אשר ביקש לברר 'מה עומד מאחורי הבקשה אותה ניסחתי בעבור שאירים של עובד שנפטר, לבצע פריסה לאחור בתיק הנפטרי'. כאשר השבתי לפקיד השומה כי הסיבה לכך, הינה, בין היתר, כי כיום לא ניתן לבצע פריסה קדימה, מיהר הפקיד להשיב: "אתה לא מכיר את הוראות החוק. רק לאחרונה ביצעתי פריסה קדימה לבקשתם של שאירים אחרים, מערכת המחשב שלנו (מס הכנסה) מאפשרת לנו לבצע גם פריסה קדימה". עוד הוסיף: "אודה לך אם תעביר אליי במייל את חוזר מס הכנסה עליו אתה מתבסס". לסיכום מקרה זה, חזרו אליי השאירים, לאחר הביקור במשרדי פקיד השומה ואמרו: "מחשב מס הכנסה מאפשר לבצע פריסה קדימה. כעת פקיד השומה יודע כי לא ניתן לבצע פריסה קדימה, זאת לאחר שטרחת ליידע אותו באמצעות משלוח החוזר במייל לבקשתו, עכשיו הוא לא יכול לאשר לנו גם פריסה קדימה, כפי שהוא הציע לנו, תחילה. בדיעבד, אולי היינו משלמים פחות מס אם לא היינו מפנים את הפקיד לאמור בחוזר מס הכנסה". בהנחה, שאכן

חלק מהשאירים, זוכים לאפשרות לבצע פריסה קדימה וחלקם לא, הרי שבפועל זוהי אפליית מס בין שאירים. להלן תזכורת למידע לו זקוקים שאירים של עובד שנפטר, וכמובן שגם פקידי השומה:

פריסת מס לאחור (פריסת מס לשנים קודמות)

ניתן לקבל מפקיד השומה אישור לביצוע פריסת מס לשנים קודמות, במקרה זה החלק החייב במס של כספי הפיצויים ומענק המוות יחולק על פני 6 שנים ויתווסף להכנסותיו החייבות במס של העובד הנפטר בכל אחת משנות הפריסה וכך גם תיקבע חבות המס הסופית על כספים אלו אשר תשולם על ידי השאירים מתוך כספי הפיצויים ומענק המוות המגיעים לידיהם (יבוצע ניכוי מס מתוך הכספים בטרם תשלומם לשאירים על פי חלקם היחסי) וזאת בדומה לפריסת מס המבוצעת על ידי עובד שפרש מעבודתו והכל על פי הכללים לביצוע פריסת מס לפי סעיף 8 (ג) לפקודת מס הכנסה. נדגיש כי שיעור המס שיחול על כספים אלו בפריסה לאחור יהיה שיעור המס השולי של הנישום בכל אחת משנות הפריסה ולא שיעור המס השולי של השאירים, שכן במקרה זה אין זו נחשבת להכנסתם.

פריסת מס קדימה (פריסת מס לשנים הבאות)

עד לחודש יולי 2010 לערך, ככלל, ניתן היה לקבל מפקיד השומה אישור לביצוע פריסת מס קדימה, לשנים הבאות. במקרה זה החלק

החייב במס של כספי הפיצויים ומענק המוות חולק על פני (עד) 6 שנים והתווסף להכנסותיו החייבות במס של השאיר בכל אחת משנות הפריסה וכך גם נקבעה חבות המס על כספים אלו אשר שולמה על ידי השאיר מתוך כספי הפיצויים ומענק המוות שהגיעו לידי (בוצע ניכוי מס מתוך הכספים בטרם תשלומם לשאיר) וזאת בדומה לפריסת מס המבוצעת על ידי עובד שפרש מעבודתו והכל על פי הכללים לביצוע פריסת מס לפי סעיף 8 (ג) לפקודת מס הכנסה, ועל השאיר חלה החובה להגשת דוח שנתי למס הכנסה בכל אחת משנות הפריסה. במקרה זה שיעור המס היה לא יותר משיעור המס המקסימלי קבוע בסעיף המס על הכנסה לאחר פטירה - סעיף 125א לפקודת מס הכנסה בכל אחת משנות הפריסה.

למה שאיר ולא שאירים?

בגב טופס 161ב - הודעת שאירים על הפסקת עבודה עקב מוות, מצוין במפורש כי ניתן לקבל אישור לפריסת מס כאשר המענק משולם לשאיר אחד בלבד. אנו משערים כי בכל מקרה ההתייחסות הנ"ל הינה רק לפריסת מס קדימה ולא לפריסת מס לאחור שכן אין משמעות במקרה של פריסה לאחור למספר השאירים מאחר וחישוב המס מבוצע על בסיס הכנסותיו של הנפטר בשנים שקדמו לפטירתו ולא על הכנסותיהם של השאירים ולפי שיעור המס השולי של הנישום

שנפטר בכל אחת משנות הפריסה.

אז מה עכשיו?

באוגוסט 2010, יצאה הנחיה מנציבות מס הכנסה לפקיד השומה, לפיה אין להתיר לשאירים לבצע פריסה קדימה על מענק מוות וכספי פיצויי פיטורים של עובד שנפטר. בחודש יולי 2011 רשות המסים פרסמה את החלטתה הסופית לכאורה שלא לאפשר פריסה קדימה במסגרת חוזר מקצועי שפרסמה: הכנסות מעבודה ו/או מענקי פרישה/מוות המתקבלות לאחר אריכות ימים - חוזר מס הכנסה מס' 10/2011.

אין פקיד שומה יכול לעשות זאת?

בסעיף 8 (ג) לפקודת מס הכנסה כתוב במפורש: "...אולם רשאי המנהל, אם נתבקש על כך, להתיר חלוקה לתקופה אחרת לרבות לשנים הבאות, בתנאים שיקבע, לרבות תשלום מקדמה", דהיינו רשאי ולא חייב. פריסה לאחור לשנים קודמות קבועה בחוק, במסגרת פקודת מס הכנסה ואילו פריסה קדימה לשנים הבאות אינה קבועה בפקודת מס הכנסה, אלא נתונה לשיקול דעתו של פקיד השומה.

רו"ח אמיר גבאי, מומחה למיסוי ופרישה.